Bibliotecile în societatea contemporană – provocări, mutaţii, perspective în context digital

Dr. Elena Tîrziman
Departamentul de Infomatică Aplicată,
Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti;
Biblioteca Naţională a României
E-mail: elena.tirziman@bibnat.ro

Dr. Elena Tîrziman este conferenţiar la Departamentul de Informatică Aplicată al Facultăţii de Litere, Universitatea din Bucureşti şi Director General al Bibliotecii Naţionale a României. Predă cursuri de informatizarea bibliotecilor şi documente electronice. Domeniile sale de cercetare sunt sisteme de informare şi documentare, informatizarea bibliotecilor, digitizerea fondurilor documentare, ştiinţele informarii şi comunicării, biblioteconomia şi procesele biblioteconomice, informare şi documentare specializată.

Rezumat

În societatea contemporană, bibliotecile sunt o componenta activă a procesului de achiziţionare, prelucrare, comunicare, utilizare, conservare şi arhivare a resurselor informaţionale şi documentare. Pentru a-şi îndeplini menirea sunt obligate să răspundă provocărilor mediului electronic integrându-se noului context informaţional şi de comunicare. Sunt vizibile o serie de mutaţii care se produc la nivelul bibliotecii ca structură de informare şi documentare, la nivelul proceselor biblioteconomice şi a produselor şi serviciilor oferite, la nivelul profesiilor din domeniul ştiinţelor informării şi comunicării, la nivelul utilizatorului şi a nevoilor sale de informare. Asistăm astfel la transformarea bibliotecilor din biblioteci tradiţionale în biblioteci hybrid şi biblioteci cu importante colecţii digitale devenind instituţii manageri ai informaţiei şi cunoaşterii care îşi desfăşoară activităţile într-un nou context dominat de Tehnologiile Informaţiei şi Comunicării.

Cuvinte cheie: Bibliotecă, Bibliotecă digitală, Profesii biblioteconomice, Context electronic de informare şi comunicare

Tehnologiile Informaţiei şi Comunicării prin noul context informaţional şi de comunicare pe care îl produc şi îl impun relativizează

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

noțiunile de spațiu şi timp, adună indivizi şi comunități într-un spațiu unitar global, spațiu în care fiecare dintre noi trebuie să-şi dezvolte strategii de adaptare, informare şi comunicare prin asimilarea de cunoştințe şi competențe specifice. Bibliotecile sunt parte componentă a acestui nou context electronic de informare şi comunicare şi îşi dezvoltă strategiile specifice în acord cu acesta.

Mediul electronic poate produce mutații majore la nivelul societății, aşa cum invenția tiparului a produs mutații care au dus la dezvoltarea societății în forma cunoscută astăzi (Galaxia Gutemberg). Nu întâmplător se vorbeşte de Societatea Informației. Mediul electronic produce modificări şi transformări profunde ale societății pe toate palierele sale.

În aceste condiții, bibliotecile sunt obligate să răspundă la o serie de ***provocări:***

- extinderea comunității deservite şi exigențe din ce în ce mai ridicate din partea utilizatorilor;
- asimilarea informaticii în conținutul activităților biblioteconomice;
- diversificarea tipologiei documentare;
- diversificarea tipologiei produselor şi serviciilor oferite;
- mutarea accentului de la document spre informație;
- mutații în ciclul de viată al unui document (construcția, prelucrarea, comunicarea, utilizarea, arhivarea);
- mutații în conținutul proceselor biblioteconomice în funcție de tipologia documentară şi a produselor şi serviciilor solicitate (şi oferite);
- necesitatea depăşirii barierei spațiu- timp în comunicarea şi utilizarea informației;
- etc....

Mutații la nivelul bibliotecii ca structură de informare şi documentare

Când vorbim de o bibliotecă digitală se subînțeleg o serie de termeni: baze de date, multimedia, resurse informaționale on-line, noi tehnologii ale informării şi comunicării, regăsirea informației, aplicații multimedia, bibliotecă electronică, rețele de calculatoare, Internet, Intranet, World Wide Web (www), WAIS (Wide Area Information Services), etc. Analizând aceşti termeni observăm că toți au legătură cu procesele de construcție, prelucrare, comunicare şi utilizare a informației. Biblioteca digitală ar trebui să fie, într-o accepțiune simplă, "meta-termenul" care-i

BDD-A27081 © 2009 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

reuneşte. Intuitiv înţelegem prin bibliotecă digitală conceptul organizatoric care reuneşte resurse informaţionale în formă electronică, structurate în baze de date, produse şi aplicaţii multimedia, accesibile prin intermediul unor tehnologii de informare şi comunicare.

În literatura de specialitate întâlnim mai multe definiţii pentru "bibliotecă digitală" în funcţie de sensul pe care îl dau autorii acestor construcţii informaţionale.

În plus, distincţia dintre *bibliotecă digitală* şi *bibliotecă virtuală* nu este foarte clară. Biblioteca virtuală ar fi doar un concept organizaţional sau o bibliotecă digitală fără precise delimitări spaţio-temporale. Spaţiul Internet ar putea reprezenta astfel o "bibliotecă virtuală".

Borgman, CL, analizând mai multe definiţii pentru "biblioteca digitală" consideră că definiţiile au în vedere în principal două sensuri (1):

- *Un conţinut structurat în funcţie de nevoile utilizatorilor şi pus la dispoziţia acestora;*
- În comunitatea profesioniştilor din domeniul biblioteconomic, "biblioteca digitală" este privită ca o *structură instituţională care furnizează o serie de produse şi servicii în spaţiul digital.*

Majoritatea proiectelor de realizare de biblioteci digitale are în vedere primul sens al conceptului.

Pornind de la biblioteca tradiţională şi până la biblioteca virtuală, întâlnim biblioteca hibrid, biblioteca electronică, biblioteca digitală. Toate aceste noţiuni au în vedere procesele de organizare şi utilizare a unui conţinut informaţional (existent sau nu într-o structură instituţională) şi se întrepătrund şi condiţionează reciproc. Până la un anumit punct, putem vorbi de un conţinut semantic asemănător.

Evoluţia termenului de "bibliotecă" poate fi reprezentată linear astfel:

Bibliotecă tradiţională → bibliotecă hibrid → bibliotecă electronică → bibliotecă digitală → bibliotecă virtuală.

În cazul *bibliotecii tradiţionale* accentul cade pe în forma tipărită (peste 85%). Vorbim de achiziţia de documente, prelucrarea documentelor, comunicarea documentelor, prezervarea şi conservarea acestora. Utilizatorul vine la bibliotecă pentru a căuta un document, singur sau îndrumat de personalul de specialitate, urmând să-şi găsească resursele informaţionale necesare. Biblioteca tradiţională îi spune **unde** se găseşte informaţia pe care o caută, în ce document, fără a-i da direct informaţia.

Biblioteca hibrid este biblioteca în care îşi fac simţită prezenţa calculatoarele. Conceptul de bibliotecă hibrid a apărut în literatura anglo-

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

saxonă şi desemnează acea structură în care coexistă documentele tradiționale tipărite, documente audio-vizuale, documente multimedia precum şi posibilitatea de accesare a resurselor informaționale prin rețele şi în principal prin Internet. De asemenea, instrumentele de regăsire a resurselor documentare puse la dispoziția utilizatorilor sunt in format electronic.

Biblioteca electronică este o bibliotecă care are documente text, audio-vizuale, multimedia, *transferate* pe suport electronic, organizate în colecții şi impunând condiții specifice de consultare. Biblioteca electronică propune utilizatorilor accesul on-line la catalogul informatizat precum şi la alte documente secundare de informare (ex: bibliografii, incluzând sau nu rezumate, referate) şi poate oferi de asemenea resurse informaționale electronice existente sau nu în bibliotecă. Mai multe biblioteci electronice legate într-o rețea îşi pot partaja astfel resursele informaționale.

Prin posibilitatea de a oferi resurse electronice care nu se află în colecțiile proprii, biblioteca electronică constituie germenele *bibliotecii digitale.*

Instituțiile, cercetătorii implicați în realizarea unor proiecte de "bibliotecă digitală" au încercat să definească conceptul, explicând şi motivând produsul finit pe care doreau să-l realizeze.

"Association of Research Librairies" a identificat următoarele elemente în definițiile privind "biblioteca digitală" (2):

- biblioteca digitală nu este o entitate singulară;
- biblioteca digitală necesită o tehnologie compatibilă cu resursele celorlalte biblioteci, o tehnologie care să asigure accesul la resurse informaționale externe;
- legăturile dintre mai multe biblioteci electronice şi serviciile de informare sunt transparente pentru utilizatorii finali;
- scopul este asigurarea accesului universal la bibliotecile digitale şi la serviciile de informare;
- colecțiile bibliotecilor virtuale nu sunt limitate la documente text, hypertext sau hypermedia ci se extind la documente digitale care nu pot fi reprezentate sau distribuite în format tipărit.

Biblioteca digitală se sprijină pe trei piloni importanti: biblioteca electronică, tehnologiile de informare şi comunicare, utilizatorul.

Integrând resursele informaționale, tehnologiile de informare şi comunicare, utilizatorul, într-un concept organizațional putem spune, asemeni lui Paul Duguid că "biblioteca digitală" reprezintă contextul care include într-o strânsă dependență colecțiile electronice şi instrumentele de management al informației (3): *concept de bibliotecă digitală nu este echivalent cu cel de colecție digitală şi instrumente de management al*

BDD-A27081 © 2009 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

informației adecvate; *reprezintă contextul care reunește colecțiile, serviciile, utilizatorii în scopul asigurării întregului ciclu de viață al informației: crearea, disiminarea, utilizarea, prezervarea, procesul de informare propriu-zisă, cunoașterea.*

Biblioteca digitală este în egală măsură un concept organizațional dar și o structură stabilă.

Biblioteca virtuală are accepțiuni foarte diverse toate pornind de la sensurile de virtual, de realitate virtuală. Realitatea virtuală este considerată în acest caz cea definită de contextul electronic. Nu s-a impus în literatura de specialitate o definiție științifică a conceptului de biblioteca virtuală, sensurile vehiculate fiind cele contextuale, colocviale sau impuse ca o sintagmă șablon.

Biblioteca virtuală rămâne doar un concept organizațional care integrează într-un context unitar resurse electronice, tehnologici de informare și comunicare, utilizatorii fără o precisă delimitare spațio-temperală. Altfel spus, biblioteca virtuală este o bibliotecă digitală fără delimitări spațio-temperale și am mai adăuga că și fără respectarea riguroasă a principiilor de construcție, structurare, prelucrare, comunicare, utilizare, prezervare a resurselor informaționale exclusiv electronice.

În domeniul științific al Științelor Informării și Comunicării termenii de bibliotecă digitală și biblioteca virtuală sunt considerați sinonime parțiale și de fapt când se vorbește de bibliotecă virtuală se are în vedere sensul mult mai concret și mai explicit al bibliotecii digitale.

Mutațiile la nivelul proceselor biblioteconomice, produselor și serviciilor oferite

Mediul electronic influențează realizarea proceselor biblioteconomice atât din perspectiva ameliorării calității realizării lor cât și din perspectiva modificării conținutului acestora. Luând în considerare procesele tradiționale de bibliotecă, observăm o serie de mutații la nivelul documentelor electronice disponibile în rețele:

Selecția

Indentificarea titlurilor selectate de utilizatorii unei biblioteci este într-o anumită măsură o sarcină mult mai ușoară în mediul electronic. Mari edituri (4), asociații profesionale; institute de cercetare, universități semnalează sub formă de liste sau repertorii, producția lor editorială precum

BDD-A27081 © 2009 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

şi jurnale electronice considerate cele mai importante în lumea ştiinţifică sau profesională.

Toate criteriile de selecţie utilizate în selecţia tradiţională sunt aplicabile şi în cazul documentelor electronice: relevanţa faţă de nevoile utilizatorilor, profilul bibliotecii, continuitatea colecţiilor, statutul şi prestigiul editorilor, preţul şi în plus caracteristicile mediului electronic.

Evidenţa

Evidenţa publicaţiilor seriale tipărite nu este o operaţie complicată pentru biblioteci în special dacă există un sistem integrat de bibliotecă şiu nu sunt modificări considerabile pentru documentele electronice. Pentru serialele electronice însă, problema nu mai rămâne la fel de simplă. Sunt seriale care publică „preprinturi" adică materiale, articole care nu au obţinut încă avizul comitetului ştiinţific şi despre care nu se ştie cu siguranţă dacă vor apărea în varianta finală. Mai mult, pot exista pagini Web care în momentul actualizării îşi schimbă conţinutul (chiar dacă nu în totalitate).

În aceste condiţii se pune întrebarea: Care este documentul pe care îl semnalează biblioteca?

Catalogarea

În prezent, foarte puţine biblioteci se ocupă de catalogarea documentelor electronice disponibile în reţele. Metoda cea mai utilizată nu este catalogarea la sursă ci mai degrabă, preluarea înregistrărilor bibliografia din surse autorizate precum OCLC.

O altă problemă a catalogării acestor documente este formatul utilizat. Este folosit un format de tip MARC care prin câmpuri din blocul 8 permite realizarea unei legături între serialul electronic şi catalogul sau baza de date a bibliotecii.

În absenţa unei interfaţe Web cu cea a catalogului de bibliotecă, se utilizează metoda constituirii de liste; pe pagini Web, cu seriale electronice solicitate de utilizatori.

Disponibilizarea

Achiziţionarea unui document electronic reprezintă de fapt achiziţionarea licenţelor de acces. Cele mai frecvente sunt licenţele pentru bazele de date pentru serialele electronice. Este vorba practic de licenţe cumpărate de instituţii (majoritatea biblioteci şi instituţii de cercetare) pentru utilizatorii lor şi în acest fel, seriale sunt disponibile într-un cadru controlat. Un utilizator obişnuit poate consulta publicaţiile seriale

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

electronice negratuite fie dacă se abonează (abonamentele la publicațiile prestigioase sunt extrem de scumpe) fie dacă apelează la o bibliotecă care a cumpărat licența de acces pentru acestea..

Chiar în cazul în care o bibliotecă sau o instituție a cumpărat dreptul de acces la un serial electronic, pe plan intern prin proceduri de parolare a calculatoarelor, se poate limita accesul pentru unii utilizatori.

Imprimarea unui articol dorit de utilizatori este echivalentul fotocopierii în forma clasică. Problemele legate de imprimare sunt legate de formatul în care se găseşte articolul; de construcția paginii Web şi de costurile pe care le implică aceasta în operație.

Arhivarea

Problema arhivării documentelor electronice rămâne o problemă nerezolvată. Pot exista variante de arhivare centralizată la distanță sau pe plan local prin transpunerea pe CD-ROM sau în format hârtie. În prezent, editorii realizează şi arhivarea propriilor seriale electronice (şi în multe cazuri percep un alt preț pentru serialele arhivate). Există opinii care afirmă că arhivarea acestor documente ar trebui să fie responsabilitatea bibliotecilor naționale. În acest caz se pune întrebarea cum acționează legea depozitului legal în cazul publicațiilor electronice?

O altă problemă este legată de împrumutul într-o bibliotecă.

Dacă o bibliotecă se abonează la versiunea electronică a unui serial, legislația copyright-ului şi a licențelor nu-i permite să facă copii pentru o altă bibliotecă.

Produse şi serviciile oferite de o bibliotecă prezintă o serie de caracteristici generate de mediul electronic: au la bază în principal informația şi nu documentul;se prezintă sub forma resurselor informaționale integrate; au o dinamică deosebită a conținutului informațional; necesită utilizarea de standarde şi norme diverse în etapele care constituie ciclul de viată al resurselor informaționale şi documentare; se disponibilizează prin rețele; se integrează în procese complexe (vezi de exemplu e-learning); etc.

Resursele documentare din biblioteci s-au diversificat considerabil ca tipologie. Alături de resursele tradiționale deosebit de utilizate sunt resursele documentare ce traversează rețelele de telecomunicație: bazele de date textuale (mult utilizate sunt cele ce includ presa de activitate şi periodicele ştiințifice); fondurile electronice ale bibliotecilor; fonduri electronice de imagini (fototeci specializate, fonduri muzeale); documente în ediție electronică fără echivalent tipărit; literatură gri (fiind în general exceptată de la regulile copyright este facil de pus în rețea); situri Web

BDD-A27081 © 2009 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

tematice negrupate virtuale (o informaţie slab structurată permiţând legături hypertextuale dar din păcate de calitate inegală)

Mutatiile la nivelul profesiei de bibliotecar

Bibliotecarul este al treilea intermediar al canalului informaţional (5). Ca şi celelalte meserii ale cărţi şi meseria de bibliotecar a devenit o meserie care se practică în cea mai mare parte a sa prin intermediul calculatorului.

TIC produc mutaţii în conţinutul tuturor proceselor biblioteconomice: achiziţie, evidenţă, prelucrare, comunicarea documentelor, elaborarea de produse informaţionale, activităţile de animaţie culturală. Activităţile repetitive care pot fi supuse unui algoritm sunt preluate de către calculator, bibliotecarului revenindu-i sarcina de a verifica corectitudinea datelor introduse într-un sistem de calcul, de a le supune unei analize critice şi de a realiza produse intelectuale cu valoare adăugată. Sistemele automatizate integrate de bibliotecă au devenit o prezenţă familiară în aproape toate marile biblioteci. De asemenea, datorită Tehnologiilor Informaţiei şi Comunicării, bibliotecile şi-au lărgit aria de manifestare şi sub aspect fizic şi sub aspectul conţinutului. Sub aspect fizic, putem vorbi oarecum exagerând de bibliotecile fără ziduri, de bibliotecile virtuale întrucât, prin intermediul reţelelor putem accesa colecţiile bibliotecilor renumite din propriul birou sau propria locuinţă fără a fi necesară deplasarea la sediul instituţiei. Din punct de vedere a conţinutului se observă deja că bibliotecile îşi mută accentul de la document spre informaţie. Nu mai este suficientă semnalarea existenţei unui document în colecţiile bibliotecii; se încearcă să se pună la dispoziţia utilizatorului conţinutul informaţional al acelui document.

În aceste condiţii bibliotecarilor le revine rolul de manageri ai cunoaşterii şi de formatori ajutând utilizatorii să-şi găsească şi să utilizeze eficient resursele informaţionale. Spre deosebire de editor şi librar, bibliotecarul nu este un simplu intermediar al unui document; bibliotecarul alături de document furnizează şi o serie de informaţii privind conţinutul informaţional al acelui document, într-o formă cât mai unitară şi mai completă cu putinţă şi în plus pune la dispoziţia utilizatorului o serie de instrumente tradiţionale şi informatice necesare accesului la informaţie.

Mutaţii la nivelul utilizatorului

Atunci când bibliotecile îşi analizează comunitatea deservită remarcă o extindere a acesteia; existenţa de surse alternative de informare şi astfel

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

apar forme de concurenţă în deservirea informaţională a comunităţii; mutaţii în comportamentul "clasic" al utilizatorului de bibliotecă; "presiune" din partea utilizatorului pentru diversificarea tipologiei produselor şi serviciilor oferite.

În contextul informaţional definit de TIC nu mai putem vorbi de un utilizator, cititor *inocent* care este capabil să acceseze un conţinut informaţional bazându-se pe un minim de cunoştinţe şi pe propria intuiţie. A controla sau a stăpâni informaţia presupune un ansamblu de activităţi de formare care coexistă şi se completează reciproc: formarea preuniversitară, formarea universitară, formarea continuă a adulţilor (diferite modalităţi de formare şi autoformare a utilizatorilor).

Cultura informaţională reprezintă un ansamblu de cunoştinţe teoretice şi competenţe practice care permit identificarea unei nevoi informaţionale urmată de localizarea, evaluarea şi utilizarea informaţiei gândite, într-un demers de rezolvare a unei probleme, de găsire a unui răspuns şi comunicarea informaţiei reţinute şi prelucrate.

Un model clasic de formare a unei culturi informaţionale are în vedere următoarele aspecte (6):

– cunoaşterea structurilor de informare şi documentare în principal bibliotecile (localizare, organizare, servicii, oferte);

– formarea în cercetarea de bibliotecă (cunoaşterea cataloagelor, bibliotecilor, lucrărilor de referinţă etc.);

– formarea în utilizarea resurselor informaţionale (localizarea şi exploatarea informaţiei indiferent de sursa de informare);

TIC au schimbat instrumentele de lucru, au dus la crearea de noi servicii şi produse, au determinat o nouă abordare a domeniului şi a conţinutului său informaţional. Scopul cercetării rămâne însă acelaşi: *construirea de sens* pornind de la sursele identificate şi crearea de produse ce exprimă şi comunică eficient acel sens, acea semnificaţie.

Pentru îndeplinirea acestui scop este nevoie ca fiecare individ să fie capabil:

- să determine şi să definească precis nevoia informaţională;
- să localizeze eficient sursele de informare;
- să evalueze critic elementele informative şi sursele de informare;
- să integreze informaţiile selectate în cunoştinţele sale de bază;
- să utilizeze efectiv informaţia pentru realizarea activităţii propuse;
- să înţeleagă problemele economice, sociale şi legale ce însoţesc informaţiile şi să folosească informaţia în mod etic şi legal.

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)

Este necesar să fie cunoscute metodele de producere, prelucrare şi regăsire a informaţiei la care se adaugă metodele şi tehnicile de bază pentru controlul şi utilizarea informaţiei (7).

Concluzii

Este evident că bibliotecile sunt obligate să îşi desfăşoare activitatea într-un nou context informaţional şi de comunicare ele fiind de fapt, acele structuri de informare şi documentere care trebuie să capitalizeze, prelucreze, disponiblilizeze şi să valorifice în forme specifice resurse informaţionale şi documentere din cele mai diverse. Pentru a-şi îndeplini menirea, bibliotecile trebuie să se preocupe de elaborarea şi punerea în aplicare a noi **modele de organizare a informaţiei;** să stabilească şi să furnizeze **criteriile de regăsire** a informaţiei (criteriile derivate din analiza comunităţii deservite, din misiunea şi obiectivele bibliotecii, din cunoaşterea modalităţilor şi formelor de construcţie şi comunicare a informaţiei); să asigure **selectivitatea** în regăsirea informaţiei (decurge din stabilirea criteriilor, o particularizare a acestora în funcţie de solicitarea expresă a utilizatorului…modele de selectivitate care ţin de situaţii informative contextuale); elaborarea de **produse şi service de informare electronice** accesibile prin Internet; dezvoltarea **cercetării fundamentale şi aplicative** în domeniu Ştiinţelor Informării şi Comunicării.

Referinţe bibliografice

(1) BORGMAN, C. L. What are digital libraries? Competing vision. În: *Information Processing and Management,* 35 (3), (1999), Pp. 227–243

(2) Association of Research Libraries (1995). *Definition and Purpose of a Digital Library*. http://www.ifla.org/documents/libraries/net/art-dlib.txt

(3) DUGUID, Paul. *Report of the Santa Fe Planning Waskshop on Distributed Knowhedge Work Guvirouments.* http://www.şi.umich.edu/santaFe/

(4) EDWARDS, *Judith. Electronic Journals. Problem or panacea?* http://www.ariadne.ac.uk/issue10/journals/

(5) Canalul informaţional este constituit din : autor, editor, librar, bibliotecar, utilizator.

(6) TIRZIMAN, Elena; ERICH, Agnes. *Informare şi Documentare în context tradiţional şi electronic. Metode specifice de muncă intelectuală*. Bucureşti: Editura Universităţii, 2007.

(7) LE COADIC, Yves-François. *La Science de l'Information.* – Troisième édition refondue. – Paris: Presses Universitaires de France, 2004.

BDD-A27081 © 2009 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:56:27 UTC)